

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СОМДУ

ЖЫЙЫЛУУ

Байрамны тийишли даражада белгилерге оңулашкандыла

Къабарты-Малкъарда парламентаризм къуралганы 70-жылгыгына хазырлануу эм аны белгилеу жаны бля къурау комитетини туну апрельде Правительствоу ююнче болгъан биринчи жыйынылуу КЪМР-ни Президентини Арсен Канокое кеси бардыргъанды. Озгъан жылда законла чыгаруу жаны бля бир да болмагъанча кеп эм магъаналы иш этилген белгилеу айтханды. Ол жаны бля бизни Парламентини Юг федералъный округу субъектлерини кеплеринден алгъа баргъанын чертенди. «Аны себепин дегенди ол, байрамны бийик даражада бардыргъа, ол жамаат-политика жашауу магъаналы, унутулмазлык ишине айлангъан этерге керекди». Президент датгъада байрам ишине планын сосуэте тири къатыштырға тилегенди.

Жыйынганын план бля КЪМР-ни Парламентини Председателини заместители Людмила Федченко шагъыры этгенди. Аны кер, бек алгъа «КЪМР-де парламентаризмни къурауу, проблемалары, онлар» деген конференцияны, аны чеклеринде уа алгъынты депутатланы къатышылары бля «тё-

герек столла», окъуу юйледи ачыкъ дерсле бардыргъа белгиленеди. Андан сора да, Жаш тейло платаны жыйыныуу болууучу. КЪМР-ни Парламентини депутатланы ашкере болчула эм студенте бля тобелишулери бардырылыккъыдыла. Баш магъаналы ишлерден бирине уа Къабарты-Малкъарда парламентаризмни 70-жылгыгына атылып бардырылгъан къуванчы жыйылуу саналыкъды. Ма аны къозуоюу уялу сурат кертим анылыккъы. Кипта сатылыпкъдыла, концерт кертисилуолю.

Асмамлы информацияны органларында уа законла чыгаруучу органы, аны тарыоны, депутатланы ишлерини юслеринден халпарлагъан ачыкъ рубрикала ачылыпкъдыла. Кеп суратла бля жасалгъан жыйымдыкны чыгарыргъа да белгиленди. Парламентни сайты да жангыртылыпкъды. Юбилейге аталып торло-торло конкурса, спорт арийлауы атап Элбруску темплеринден бирине чыгарыпкъдыла. Семетаны юсюнден айткы, Людмила Михайловна биттеу бу башын-



да белгиленген ишлеге эки миллион керек болуучун, аны бир кесеге уа бюджеттен тышында мажарылыпкъы битидиргенди.

РФ-ни Президентини Юг федералъный округда полномочный келечимени Аппаратыни баш федералъный инспектору Александр Меркулов 70 терек орнатылып, депутат алгъа къурауласа иги болуучун айтханды. КЪМР-ни Парламентини Председателини Бечеланы Иликс а шахары жашылдендируу юсюнден законодателъный акты къылып этип, аны юбилей къуянганын чеклеринде терекле орнатуу бля жашауда бардыруучу

тийишли кертгенди. Андан сора да, ол Парламентни жыйыныула бардырылуучу залына ремонт этилмей, аны акустикасын игилендиримей, къонаккъалагъа, журналистлеге да ачык жерле къурамай жарамалыгын белгиленди. Арсен Канокое байрам ишлеге ат чарилешди, февральда къошулурун сойегенди.

Жыйыныуа КЪМР-ни Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров, Правительствоу членлери, Парламентни депутатлары къатышкандыла.

ЮСОПЛАНЫ Галина.

САУГБАЛАУ

«Ана махтаулу къуну» майдалы 27 адам аллыккъды

КЪМР-ни Президентини Арсен Канокое кеп сабийли 26 аны эманда кеп сабийлерини кеси алына ёздюрген бир атаны «Ана махтаулу къуну» майдалы бля саугъаулануу юсюнден уақытла кып салгъанды. Ол майдал эм аны бля бирге хар сабий ючюн 10 минг сом ёлчемде ахча саугъа беш эм андан да кеп сабийни тийишчиликке ёздюрген ата-анала саугъаланандыла. Бу жол ол саугъаны бля алыккъдыла.

- Атабйлану Жангузеш Шаитовна - 6 сабийни анасы
- Атырзаланы Мадина Мухамидовна - 5 сабийни анасы
- Барщиц Ирина Эдуардовна - 5 сабийни анасы
- Безирова Мария Маждиевна - 5 сабийни анасы
- Бижикова Людмила Шагировна - 5 сабийни анасы
- «Ана махтаулу къуну» майдалы 27 адам аллыккъды
- Бозова Лида Михайловна - 10 сабийни анасы
- Борзовни Оксана Владимировна - 5 сабийни анасы
- Буурова Людмила Мусоевна - 7 сабийни анасы
- Буурова Лида Мусоевна - 11 сабийни анасы
- Гергешова Алета Хачимовна - 5 сабийни анасы
- Гетмаховна Нина Агасоевна - 5 сабийни анасы
- Гуренович Галина Демьяновна - 7 сабийни анасы
- Жабуланы Лариса Хусоевна - 10 сабийни анасы
- Емишова Светлана Викторовна - 5 сабийни анасы
- Жабелланы Жаннет Магомедовна - 6 сабийни анасы
- Кажарова Людмила Алещевна - 8 сабийни анасы
- Кожемикова Людмила Александровна - 10 сабийни анасы
- Моплаваны Мария Мусоевна - 7 сабийни анасы
- Мусукаваны Елена Тембулатовна - 6 сабийни анасы
- Пекоев Хасан Лолович - 7 сабийни атасы
- Пшичхева Лера Хасановна - 11 сабийни анасы
- Пушкова Любовь Алисаговна - 10 сабийни анасы
- Тхагапова Лидия Хашировна - 11 сабийни анасы
- Хаткова Тамсиа Хусоевна - 12 сабийни анасы
- Харишкова Эмма Азретовна - 6 сабийни анасы
- Черкилова Мария Петровна - 8 сабийни анасы
- Шугушева Лиза Тамбиевна - 11 сабийни анасы

КЪМР-ни Президентини бля
Правительствоу
пресс-службасы.

ТЮБЕШУУ

Шарт ишлеге кёре багъа бичилдикди

КЪМР-ни Президентини Арсен Канокое республиканы районларыны бля шахарларыны администрацияларыны башчылары бля орта кюн бардырылгъан кезиулю тюрбешууну жангъа шахар эм район башчылары алгъышпаудан башлагъанды. Ала уа бек боланды: Махчал Шешов, Иван Гертер, Антемир Канокое Зольск, Прохлада эм Урван муниципалъный районланы башчыларыны къулукуларын толтурудыла. Бахсан эм Прохладан шахар округланы башчыларына уа Анатолий Бирсов бля Юлия Пархоменко салынгандыла. Ала ишлеринде жетишмели болууларын сойегини билдири.



Арсен Башкиров ала бек къыйын борчланы тамдаларгъа тошергини чертенди, алай ала бек алгъа адамла ючюн къайгырыргъа, аланы жардууларын керериу бля кереширге керек болгъанды. Андан сора жер-жерли администрацияны башчылары четмёт этгенди. Былтур бля телгештиргенде, ала ол этген шахарлада, районлада проблема бир кесек аз болгъанча кертюргенди. Бек башы - хар жерде да иш хакъ кертюргенди, ол энди заманында теленди. Жаз башы сабан ишке къыстау бардыла. Президент, алгъа тынгъала, шахарланы, олеени тынгилерине, санитар тазалыкъларына энчи магъана берилерини энчилгенди. Натыйчик шахарда ол жаны бля бардырылгъан ишлеге ыразы болгъанын айтханды. Сёз налагъаны, башка телерине керек болгъан ахчанагъа жеткенде, оңуочула аладан хар айлуучу кибейтирге итингирча, аланы келендирген амалла табарга керек болгъанын чертенди. «Администрацияны башчылары ишлерине жылы ахырында багъа бичилген заманда, ма ол ишке къылай та-

мамантанларына да өз бурулуучу. Ансы, бирле къазауат этип, неден да хайыр тошюрюрге керешир, башкала уа андан ююш алып турдыла. Энди алай болуучу тюрлолю. Андан сора да, оңуочулары башламчылыкъ эте билгенликке бля къалгъанын кыдыра алаккъыды», дегенди эманда ол мадарла дотацияны азайтыр ючюн этилди, деп кертюргенди. Арсен Канокое, апрельмай айында бигъыз районлагъа, шахарлагъа барлыгы бар билдирип, алада къылай жартылыкъла бар эсепте да, аланы жазып, хазырлап тургъа керексини айтханды. Аны кер жылы энчи магъанында бюджетте тозетуле киригирилликте дегенди. Метем районну администрациясыны башчысы Михаил Мамбетова Федералъный жолуу жанында ким не суйесе, къылай сойсе да къурулуша бардыруучу, запрокъла ишленуу тохтагыргъа керек болгъанын эсертгенди. Алгъа хар затны ёчелеп, тергеп, сайлап, къайда не зат тап келингенин кертюрге керекди, дегенди. Элбрус

району администрациясыны башчысы Сотталаны Курунандан Четегде бля Азурда кёзге эрши кертюрген вагончукланы кетериини энчилгенди. Черек районну администрациясыны башчысы Темиржалланы Махитини, Бизынгы къызда суу заманында къыйалгъаны юсюнден билдируоне тыгылап, элли адамларын суу бля жалчытуучу мадарларын мчымай этерге буургъанды, андан сора да, элли тап халгъа келтирерге керек болгъанын, аны да болуучу этилгенин айтханды. Бахсан районну башчысы Альберт Казоховну башламчылыкъ эте билгенин башкала юлгоге келтиргенди. Газ, жылуу ючюн хакъны заманында телерге, аладан борн этмеге керексини айтты. Президент промисленин шикетине, отлукъ-энергетика комплексини эм ЖКХ-ны министрни Уналаны Казимден «ЖКХ-да реформагъа себеплик этиуу фондунда» энчи алыккъыларыни тизмесине бизни республика нек тошмеге област тыуегенди, 1,5 милли-

ард сом окъуна алганды, биз а нек артка къалгъанбыз?»

Уналаны Казим аныгъатлангъа кертюргенди. Окюю илерини товарислешир бур куурагъа деген баш илемин толтурургъа артыкъда къыйынды. Адамла, унамайдыла алай товарислеширликны куурагъа, ала ол хайырлы болур деп ийнанадыла, энгта да алдан кюрора деп къоркъадыла. Президент бу волпроска энчи кенгеште тыгылы къарарыз деп, алай оңуу этгенди. Ахырында ол Юлия Пархоменкону туугъан юню бля алыштыргъанды эм анга полле бергенди.

Кенгешни ишине Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров, Правительствоу Председателинини заместители Мурат Тхагалжиев, Президентини советини Уналаны Аминат, Правительствоу членлери къатышкандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Суратны Р. МАМИВ алганды.

Арсен КАНОКОВ:

Бизге уста эм билимли кадрла, жангы технологияла бля башламчыла керекдиле

Республиканы экономикасын терк айнаытыр ючюн, артыктырда уста эм билимли кадрла, жангы технологияла бля башламчыла керекдиле. Аны юсюнден республиканы башчысы Арсен Канокое КЪМР-ни Президентини Жамуат-консултатив советини 11-чи апрельде болгъан жыйыныуунда айтханды.

Президент бытыр иги жынына кеп торлеунуле этилгенликни айтып, былай шартла келтиргенди: республика кесини файдаларын ёзюргенди, тыш борчларын а азайта баргъанды. Сёз ючюн, 2008 жылда бюджет 19 миллиард сом чакълы болуучу, 2009 жылда 25 миллиард сомга жетеркиди. Бюджеттен бир адамгъа жетире ахча бля Къабарты-Малкъар ЮФО-ну башка субъектлеринден артка къалмайды. Тыш борцдан ботгонкокке 945 миллион сом къалганын айтты. Арсен Канокое ол 5 жылны ичинде аз-аз телерины кертюргенди.

Промышленностъда да алгъа бир къауум атпалама этилгенди: республика кесини файдаларын ёзюргенди. Алай беклемде хак къыйынлай къыдыр. Президент ахыл этгенде, мында ишчи тозетюрюме, бек аздан 2-5 жыл керек болур. Республиканы башчылары тыш къураулагъа бардыла, аланы сынаулары юйрендиликке, бек жангы технологиялагъа къурайдыла. Аласыз экономиканы айнаытыр юк жюкю, Сёз ючюн, Торде промышленностъ зоналары къурау иги юлговеден бириди.

Жууукъ 2-3 жылда биз кесибизде алай зона куурагъа керекбиз, деп ойлмайды Арсен Канокое. Инвесторла ол санда тыш къураулагъа да, бизге өз буре башлагъандыла. Сёз ючюн, алай промзонанда къумам сокъгъан, мебель ишлеген производстволарын орнатаргъа сойегене бардыла. Промышленностуу агъы юсюне салынуу мадарлары этилмейди деп, республиканы башчылары кеп тырман эшитидиликке алай. Президентни оюмуна керек, аны башха салтыу да барды. Властыа керешедиле, «блай этилсе иги болуучу эди деп, хайырлы амам кертюрген, бир торло башламчылыкъ этген а алакъа жюкю. Производстволарын жангыртхан, ишдопо технологияны синдирген предпритияла бардыла, алай баш жерге уа алакъа бек кеплоле, аланы алгъыргъа юшши ашыкъмадыр. Мюк ишле фондлары амаулары къыян кертюролюко деп сакълап турдыла, ол заманда, кеслеринде къорачан этмей, багъаракъ сатаргъа изленди.

АПК-да жашауда хайырлы бардырылгъан проектле бардыла. Аладан бир Бахсан районда 30 гектарда кёрчюролючу теплицала ишлеудю. Кенжеде бля Аушигерде жангы технологияны хайырлануу бля келтеге эррте жеткен терек бахчала салыргъа, жангы жаррашдыруучу производство къурагъа белгиленди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Итикеран

Хурметини кертюргендиле

Къураулагъаны ара шахары Москвада Союзланы юйюню колонна залында россий банкланы Ассоциациясыны XIX съезди болгъанды. Ол кесини ишин башлагъандан сора къуванчы халда къонакъ алуучу кезуоюне «Налычи» банкны правленини председатели, россий банкланы Ассоциациясыны Советини члени Эндрейланы Аубекирини жашы Борисге россий банкланы Ассоциациясыны «За заслуги перед банковским обществом» деген энчини даржалы жамауат орденни бергенди.



Алай уллы съезди бизни керешибиз банкны къумушлары бля хайырлануучу адамлагъа хайырлы онгъла куурагъа салгъан къыйыны ючюн тийишли болгъанды.

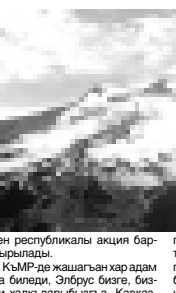
Шёндюпо заманда банк системаны намысын кертюрюге салгъан къыйыны ючюн Эндрейланы Борисге

Россий даражалы финансиструктурасына кенендан уллу багъа берилгенди. Нек дегенде миллет банк системени айнаытуу бля байлмлы комплекс проблемаланы тамамлауда кредитле берюню кенгеретуу производствуну хайырлылгъан ёздюрге барыуа, индияланы азайтыуа, индияланы урунрюгъа келдендирюге себеплик этеркиди.

Сиз а Элбрус ючюн къол кертюргенимиз?

Къабарты-Малкъары хурметлик хакъы эм аны кертюргенди.

«Ивестия» газет, «Россий-телеканал эм «Малк» радиостанция» 7-чуде Россия» деген битеруссий конкурс бардырдыла. Бу проектти муарыла-Ата журтугъагъа кертюрген болуучу, аны сойкемликни сөзмилерини ючюндириуо, бизни туугъан жерибизни сейирлик тарых, культура эм тайбатгъа эсертмелерини сакълау, жажарытуугъа жамауаты эсин бурду.



Бизни республикандан конкурса Европады бля Россияны бек бийик тауу-Элбрус кыдырдыла. Аны жаныла не къадар кеп болура эттер мурут бля «Элбрус ючюн къол кертю» деген республика акция бардырдыла.

КЪМР-де жашагъан хар адам кеп болура эттер мурут бля «Элбрус ючюн къол кертю» деген республика акция бардырдыла. Ма шёрдо да, республика иги болуучу сойеген хар бир кертюрге да, келер заман ючюн кеп кертюруу бля аны

Башламчы къауум.

Бийикликте элтген жол
2 бет

Саулукну, жашлыкны эмда жарыкълыкны берген «Жашил нозыла»
2 бет

Фахмулу хореограф, фольклорчу, халкыны керти уланы
3 бет

Фактүрүлү хореограф, фольклорчу, калкыны кертти уланы

КЪУДАЙЛАНЫ МУХТАРГА - 70 ЖЫЛ

Атламла

Къудайланы Чукайны жашы Мухтар 1938 жылда Яскайыда тууганды. Анасы Гелпалтанын Патинка чо гиче сабийи бла Орта Азияга кѣнорюлде.

1954 жылда Мухтар Фрунзеде эл мюк тежикумга кѣриди. 1959 жылда КЪМКУ-ну агрономия хазырлауга бѣлоюме (заочно) эм ол жыл окууна КЪМР-ни культура-жаркылаандыруу учирсеени хореография бѣлоюмуе окууга (очно) кѣриди.

Озгын бѣморно алтмышынчы жылларындан башлап, кыраачай-малкыар тѣпсеулен жыйышырып кѣледи. 1970 жылда бардырылган кырауладан биринде голду, хардар, тысынай, Бий-негер, ындырбай, гокам деген тѣпсеуленѣр кѣргѣзтеди. Бу кезимде ол адогерлѣк кызы Света Икѣева бла бир ююор



да кыраачай. Эки кызылары, туудуктары да барды.

1990 жылда 4-ноянода Мухтар кырауган «Балкария» кырал фольклор-этнография ансамбль биринчи концертин кѣргѣзтеди.

1992 жылда Къудай улу Мухтарга «КЪМР-ни искусстволарыны сыйлы кызуулукчусу» деген сыйлы ат бѣриди.

2002 жылдан бери Тюркюно 50 кырал кытышан Халкыла аралы чыгармачылыктын фестивалыны Халкыла аралы жюриин членеиди.

Къудайланы Мухтарны бизни кыраачай-малкыар тѣпсеуле бла бѣлыламы тѣрт китабы чыкканыды: «Карачаево-балкарские народные танцы», «Карачаево-балкарский свадебный обряд», «Древние танцы балкарцев и карачаевцев», «Карачаево-балкарская этно-хореография и символика».

Биринчи тры артуулукларындан зоэ, ил магыналарына кѣборек ээ буга башлагандыла. Таулу тѣпсеуле эпос кыбик окуулганларга сабаты.

Мухтар токуманы акъ алыу, кымылгада усталкыларын халкыны жашуу кудуретин, тѣрелерин, кызы тилеу, угуа, урууда чыгуа, ишлеу, ююртуу дегенча аракеттерди бѣл байламы атынди. Алай бла тѣпсеу кѣп алга халкыны дуния атыгалау, жашуу сезимин кѣргѣзтеди.

Хореография сананын битеу шадрлары поэтикалык халкыны жашуу аргыларына иш жүкүринден чыгышыла. Аны хар сакча чыгарманы энчилиги бла аныктайт. Къудай улу тѣпсеулюк кымылдау, кѣз-кѣн, кыла-баса кылатуу, акъ алыу ошунча болмай, алапы хар бирини эчки магынасак, айтуу, билдируу болганын аныгалатат.

Мухтар бизни тѣпсеулерибизни (жакып, титип, жашауга кѣтпире башлаганда, ким не биле эки алапы кѣстѣрерди? Алапы хардар, азия, тѣна, колгуде жанча, саулай эпоэалы халкыны антеподуэленим кѣргѣзди жанчы заманды? Нард Ерѣмек шагыларга тобул, ала аны бѣлүүсү боларында дегенде, ады уукъ намынасы кесирин да тѣпсеткен сейр хунерибизини?

Аз тойлоодо дагыша... Алауга кыраап, ѳхтемлик, этегина зуулуктуу да сынгатын саргылыгыбыз миллеттен бурнуунгый байлыгыны жашауга кытайтарган адамны ээмбизге да тошкормой! Аны кюн ач, шукур болуп, халкыбыз деген ээмбизден тобага!

Тарых магнаналы жыйымдыклары Тѣпсеуле алай. Жѣрбизини алгартуу? Тау жамауатла жюрте кѣлген кыюл хунерини айтуу. Кыраакыла, агычтала, атуурула... Мухтар ол жаны бла да кѣп иш эттинди, эте да турады. Кесини харкы бла басмагаларын жоюу, кийим, турмуш баямпа - ала да аз тойлоодо халкыны басынуулу этерге!

Мухтарны 2007 жылда «Минги-Тау» журналны 1-чи кытабында басмаланган топонимика жыйымдыгы да алай тарых магынасын тутат. Дагыда кыраакыла, битимлене, жануарлары атларын, тауа эм орусча жазы, «Флора и фауна» деген китабында магыналардын буга тышында да, улу назира кючлери болганын айтыртып тийишлеме. «Балкарские» кѣп жерледе, кѣп торло сахналада тѣпсѣн башлагандан арысында, шимал - каказ халкыны кѣп хореографлар кесирини тѣпсеу ансамбльерине жакып кѣздан кыраачай тошкенди. Мухтарны этнография дерслеринден сора кесирини кѣп тѣпсеуле

Мен билеме: кесирини Мухтарга тент эмгеген, халкылыра да Мухтарны халкындан бийикте салганын кыраачай «устала», Мухтар былай киталга чыгаргандан арысында, «Балкария» дуния саналарында да тѣпсѣн башлагандан арысында, алай ишле кесиринде этредан жюргѣп кыбик, сѣзно алап салганын! Аны кюн ач аз халкыны кѣп билеимиз уста адамлары, аллайлагы ичкеринден кюле, халкыны бурнуунгый кулгалыгында болот дунотжон сейрлерини таба кѣледиде.

Этносча окуялыла Мухтарны тѣпсеу институтларын, ѳз халкыбызнын ичине магыналарындан айлана кетип, акыкындан башыла баш болуп эдим, амалсыздан не этерге билеймин. Кылорыла кѣпте жазып, ары-бери секирип баштадым. Адамла мен тѣпсѣген этин сунган болуп эдиле, тѣгериме жыйылгы туру эдиле. Бир дунганын ала кѣлдиге да, кыюлдан туруп, ашханга эттид, апыма, табака бла ѳгѣр кылап, лагым салды... Андан бери тѣпсеиме, хар

Бул мени алпыма лагыман саллыктуу сунупт...

Тауеклик хорлап Манга Къудайланы Мухтар миллетине урлыксыз, иллу тауеклигини, сойгѣн ишине жан тынчыгынан бериюю колгосодо. «Кылычынг кыиздан да болуп, жюргѣп кыраачай болуп ансы» деген халкы лакалыты тѣпсѣптон кѣрѣме аны ююнде. Башлагандан хореография билими жок эди, тауеклиги, кыасты бар эди.

Тауеклик хорлап, Кыраачайны, Малкыаны бурнуунгый тѣпсеулер жыйындагы, сѣзондолон, аныгалатмалары жазып, тебуилери суратланып, киталпа болуп чыккандыла. Ол киталпаны мурдорунда «Балкарские» кыралды.

Былый ишени этер юююн, кыраакыла институтла кыраудыла. Институтлада хайт деген устада, бир бирлери бла дауагыла, жоруштыла, желила бла ишлеу, Мухтарны бурнуунгый этникликтерин аныгалатп, сахнага салып юююн. Бизни кыбик адам саны аз халкыла алай онг ѳмүрде да болмазлагыды. Мухтар кыбик, бир акул чыгында да, «жѣрманы бѣзуу эпоэолук тѣрт» дегени айтадыра.

Мен билеме: кесирини Мухтарга тент эмгеген, халкылыра да Мухтарны халкындан бийикте салганын кыраачай «устала», Мухтар былай киталга чыгаргандан арысында, «Балкарские» дуния саналарында да тѣпсѣн башлагандан арысында, алай ишле кесиринде этредан жюргѣп кыбик, сѣзно алап салганын! Аны кюн ач аз халкыны кѣп билеимиз уста адамлары, аллайлагы ичкеринден кюле, халкыны бурнуунгый кулгалыгында болот дунотжон сейрлерини таба кѣледиде.

Тѣппеланы Алим, КЪМР-ни халкы жазуучусу.

Илим кѣс блә

Къыйын сорудулагуа жууапла излей

Юночино мингжылкында ишленген илмуунаны бир эчки шадрлары барды. Ол алимле, айткандал фахта бла чекеним кыламай, алапы терен магыналарын ачыккалп, философия кѣс бла аныгалтыра излегенлери бла байламалды. Башкача айтканда, алгычына, биз «не?», «кылай?», деген сорудулагуа мул танысак, ыразы болуп кыламайбыз, энди адам улуу «не?», деген сорудула да излейди жууап.

Былый окуяла кеперле Къудайланы Чукайны Мангы тарны киталпарын окуй. Республикка белгиле байлестер Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле эчкини башча жанчандан анып кыраачайды да артыкларын алап байламы атынди. Алай бла тѣпсеу кѣп алга халкыны дуния атыгалау, жашуу сезимин кѣргѣзтеди.

Хореография сананын битеу шадрлары поэтикалык халкыны жашуу аргыларына иш жүкүринден чыгышыла. Аны хар сакча чыгарманы энчилиги бла аныктайт. Къудай улу тѣпсеулюк кымылдау, кѣз-кѣн, кыла-баса кылатуу, акъ алыу ошунча болмай, алапы хар бирини эчки магынасак, айтуу, билдируу болганын аныгалатат.

Мухтар бизни тѣпсеулерибизни (жакып, титип, жашауга кѣтпире башлаганда, ким не биле эки алапы кѣстѣрерди? Алапы хардар, азия, тѣна, колгуде жанча, саулай эпоэалы халкыны антеподуэленим кѣргѣзди жанчы заманды? Нард Ерѣмек шагыларга тобул, ала аны бѣлүүсү боларында дегенде, ады уукъ намынасы кесирин да тѣпсеткен сейр хунерибизини?

Аз тойлоодо дагыша... Алауга кыраап, ѳхтемлик, этегина зуулуктуу да сынгатын саргылыгыбыз миллеттен бурнуунгый байлыгыны жашауга кытайтарган адамны ээмбизге да тошкормой! Аны кюн ач, шукур болуп, халкыбыз деген ээмбизден тобага!

Тарых магнаналы жыйымдыклары Тѣпсеуле алай. Жѣрбизини алгартуу? Тау жамауатла жюрте кѣлген кыюл хунерини айтуу. Кыраакыла, агычтала, атуурула... Мухтар ол жаны бла да кѣп иш эттинди, эте да турады. Кесини харкы бла басмагаларын жоюу, кийим, турмуш баямпа - ала да аз тойлоодо халкыны басынуулу этерге!

Мухтарны 2007 жылда «Минги-Тау» журналны 1-чи кытабында басмаланган топонимика жыйымдыгы да алай тарых магынасын тутат. Дагыда кыраакыла, битимлене, жануарлары атларын, тауа эм орусча жазы, «Флора и фауна» деген китабында магыналардын буга тышында да, улу назира кючлери болганын айтыртып тийишлеме. «Балкарские» кѣп жерледе, кѣп торло сахналада тѣпсѣн башлагандан арысында, шимал - каказ халкыны кѣп хореографлар кесирини тѣпсеу ансамбльерине жакып кѣздан кыраачай тошкенди. Мухтарны этнография дерслеринден сора кесирини кѣп тѣпсеуле

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

манда былпай зат эсненейди не да аз тобейди. Илму жаны бла кыраачаево-балкарская этнохореография и символика» деген китабыны магынасы кѣп угууду. Мында ол тѣпсеуледе оюуланы, жулдузланы, жануарлары, кыраакыларны, багалы таштаны белгилерин, тукулманы тамгаларын да жыйыштырды.

Адам улуну жашаууна кѣб магыналы кѣзулери (тууганы, акыбалыкты болганы, угуа бирини керѣ атланганы, койор кыраачайы эм башха) бурнуунгый тѣпсеуледе саклангандарын, ала хореография тили бла айтыпталгандары да Мухтар шарт кѣргѣзтеди. Аруганданы тѣпсеу бла баккыгадыла. Кургуз баккыладан да тѣпсеулю коюо бла саклангырага жүрѣшкенди. Жинганы уундан саклангырага эчки тѣпсеу да болгандын. Ол адам улуну табытат магы келтирпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады тѣпсѣн адам кесини ююондѣн айтканы аныктайды.

Мухтар тинтѣнди эм алга тѣпсеуледе геометрия оюуланы, сана кийимиледе оранжени, тѣпсѣлуени санарын ала барды да белгиле бла байламы болгандарында ол токташдырды. Кесини бай сынауна тана, тѣпсеуледе жашырылган торло-торло барылуаны, оюулары (символика - остола эзнак), бурнуунгый малкыарыны дунягыга миф кѣздан кыраачайы бла байламы эттеди. Алай бла халкы тѣпсеуле нени ююондѣн айтканы аныктайды.

«Древние» танцы балкарцев и карачаевцев» деген китабында Къудай улу элпидан артык тѣпсеуле жыйышдыр, система кѣлтпире, алапы ююоно бѣлуге, халкыны аныгалыра. Ападан кѣрѣптон турады



Бу сурат Къарачай-Черкес Республиканы, ол угъяди да, битеу Шимал Кавказны окуньа бек ариу эм тамашада алынганда. Суратдагыла Къарачайны бла Маълкаары литературадында, илмуларында бла искусстволарында атлары айтылган белгилли адамдыла. Солдан онгга: Сойночланы Азамат, Залийханлыны

Жаныуарларыңа иги къарамасанг...

Швецияда итлерни эм кишчилерге болганы алагъа кёз-кулак бола турурга борчу этгендиде. Юй жануарлары къоруула жаны бла мардалагъа кёре, аланы ислери къатарында болмай сегиз сагъатдан кёнюн турмазга, тюзде да, борчу халда ийлерине жетип, къарарга керекдиде, жануарна къалай турганларына. Онг болмаса уа, аланы жануарларга деп къуаргъан энци пансионлагъа берирге керекдиде.

Ол жорукълагъа бузукдук этгенде тауыр телериде, тутмакъыа окунъа оттурурга болукдукла.

Жилетлени да ұрайдыла

Россейли самолетлада къутхаруучу жилетлени окунъа ұрайдыла. Москваны УВД-сыны билдиргенне кёре, акыр беш киюнине ичинде самолетлада беш жилетни урагъандыла. Милционерлени айтханларына кёре, чабак тутуучу кезуеу башланганда, чабакчыла уа къоруулачу затга кююлу болурга суюндиде. Милционерлени аны уручулукъга санайдыла эм ол иш бла тутулганына эки жылда турмеге оттурурга болукдукла.

Пиле сатылмадыла

Великобританияда ишлене сатамзга эм аланы ой малчыла тутмазга деп оноу этгендиде. Аны 12-жылдыкъ жашчыкъ Джен Смитисни петициясына къаратгандан сора къабыл кёрюрге келишгендиде. Ишлене ой малчыла ирлесе тутса, сайбиде аланы жашаулары бла тынгалы жашауларынениркилдиде, ол себеден аланы сатып алырга керекдиде, дейди ол. Петицияда 650 адам къол салганды. Правительство уа ишлене ой малчыла тутарга жараккъ тонойло деп къойганды.

КОНКУРС Гимназияны бек ариу къызын сайлагандыла

Нальчикте 14-чю номерли гимназиясында бек ариу конкурс этгенди. Ол бу окуучу мурдорунда ишленге сыйбилени эм жаш тейлюн чыгармачылыгылары айныуу шахар араны «Гимназия» деген клубну биринчи отчёт ишди. Аны башчысы Марита Жамбекованы айтханна кёре, клубну келечилери эки айлыкъа ичинде гимназияда окугъан къыялыны араларында бек арыулардын эм ариулар сайлагандыла. Сайлаудан ётоп, финалга аладан жетиси чыкъгандыла. «Мисс гимназия - 2008» деген атха тийишли болур ююн, къылаа тёрт номинацияда эришгендиде. Бек алыгъа ала, итиге жыйракъла кийип, адаманы аларында кеслерин къалай жюриотке билгенлерин кёргозгендиде.

Аланы барысын да Длана Карцева, башхалладан эсе тынгалы тамамлап, «Мисс гимназия - 2008» деген аты алыганды. Геккиланы Диана биринчи вице-мисс, Кардагушова Индира уа экинчи вице-мисс болгандыла. ДЗАГАШТОКЪЛАНЫ Залина.

ЮЙОР

Келин бла къайын ана

Келин бла къайынанлары араларында болган халланы юсюнден кеп торлю зат эшитибди. *Адилькъи, иги адетгерлеримиз да кенге къалгъан:* «Ярайбди, бу тауулуду, отъгосе кимди?» деп, сейиринигоде да тошеди. Ётопунда арт замнада уа адамла бек бузугъандыла.

Бир иш бла байламлы келини юсюнден бурунгунда бери айтылып келген бир къауми нарт сёзюне эзилген салгырт сёзюме. Ала бир кюнге, не бир жылгъа тууп къалмагъанды.

Ананы жашына кюй сёзю
Ой балам, балам, алтын къалам... Багъырбаш жылыны сөн келтирдинг, Къарт ананы ачундан ёлпордонг.

Ой балам, балам, алтын къалам... Ол тутун жармаз, затха жарамаз, Челек айыл, бауду ийнек саумаз.

Ой балам, балам, алтын къалам... Къаш-баш тюер, эски-бюски киер, Тюшегер дери жатарга сюер.

Ой балам, балам, алтын къалам... Бахчаны къызмас, акыыл өз алмаз, Жерге уа уауак урулкъну салмаз.

Ой балам, балам, алтын къалам... Арха барыр, анда бурукъ алыр, Келе-келип, юйде къызгъа салыр.

Ой балам, балам, алтын къалам... Арбазда, юйде тизгинин жоймаз, Тили - отду, аны кийи тыймаз.

Ой балам, балам, алтын къалам... Кир бистырларың жууп кийдирмес, Кыошу, ахлуға кесин сюидормес.

Ой балам, балам, алтын къалам... Аны анасы да терк-терк жетер, Ким терк юйретсе, ол аны этер.

Ой балам, балам, алтын къалам... Жууула, тенге да кептерте, Сени сёзюнде элде этерле.

Ой балам, балам, алтын къалам... Эрттендикке шаш жылытты салмаз,

Не юйретсенг да, тоз акыыл алмаз. Ой балам, балам, алтын къалам... Биз Аллахна не хата этгенбиз? Тоъ жакханим сайратха жетгенбиз.

Ой балам, балам, алтын къалам... Сени жашатмай, къарт къутукъ этер, Санга сормай, къайры сюйсе кетер.

Ой балам, балам, алтын къалам... Кыокак келсе юйден кери къачар, Тыңн жашуу этген юйгюню чачар.

Ой балам, балам, алтын къалам... Ариу сёзюню эриши кёрюр, Сороруңга чанчкълай жууп берир.

Ой балам, балам, алтын къалам... Ююнге, тизгинин жыйыл, кийим киймес, Юйюнге теңгип, жууууңг келирим соймес.

Ой балам, балам, алтын къалам... Эттен ашы бишмеше, уюу жанмаз, Юйюнге къаршы жууууңг бармаз.

Ой балам, балам, алтын къалам... Келини сёгюп, халкъны колдорме, Иги сёзюню анга билдирме.

Ой балам, балам, алтын къалам... Келин тоз кёрюп, манга айтханды, Ызы бла тобагъа да къайтханды.

Ой балам, балам, алтын къалам... Сен - ана, мен - бала, ой, амма, Жанылгъан эттенме, Къол-аякпарыңны жууарма,

КОНФЕРЕНЦИЯ

Футбол федерацияны жангы башчысы

Бу кюнде Нальчикде Къырл концер залда Къабарты-Малкъарны Футбол федерациясыны отчёт-аьыруу конференциясы бардырылганды.

Анда отчёт доклад бла сёлесе, федерацияны председатели Мухамед Эздеков республиканы сабий эм жаш тейло командалары Юг Федерацияны округу биринчилиги келеринде алы жерлеге чыкъганлай турганын чертгенди. Быйыл май айны биринчи кюнде Нальчикде этенда эки гичте футбол майдан ачылгъангыдан билдиргенди

Эздеков. Аны айтханна кёре, «Спартак» профсоюзун мурдорунда уа стадионда трибуна курылганы ара ишлеп башларыкъды. Эндиге дери федерацияны кесини мекамы болмагъанды. Ётопкюнде республикада футбол командаларына саны бла агы жери алганында да белгилгенди докладды. Быйыл май айны биринчи кюнде Нальчикде этенда эки гичте футбол майдан ачылгъангыдан билдиргенди

Фестиваль

«Эжиу этедиле къаяла»

Ма былай ат бла Тырнаузда Къутиланы Къайсын, Къобаяланы Борис, Хабичланы Магомед, Махитланы Сафар, Лайланы Къазий, дагъыда башлаа. Хабичланы Магомед (ортала) «Кемисхан» деген къарачай халкъ жырлай турды.

Жыр эришушени алпында анга къатышханлары бла къарачулыны Тырнауз шахары администрациясыны башчысы орнубасары Ахматалини Марат алъышлагъанды. Андан сора республикада «Эрирейне», «Тауланча», «Минги-Тауца» белгиле жырны къауыла жырлагъанды. Нальчикден, Къашхатадун, Хабзадан, Къарачай-Черкесден да кеп жырчы келгенди. Элбурсуцла да кетергенди. Фестиваль бек аламат ётгенди дегге болукдукла.

ЖАШАУ БОЛУМ

«Эжиу этедиле къаяла»

Этгенде эсе, Каштировский бли Чумақ, къаралны адамын телевизорлаа къатарына жыйып, бир берюну ичинде «Эжиу этедиле къаяла» телевикторда айтханларына кёре уа, устала келерге жарыгъанды. Семизлени - арыкъ, алашланы - узун, дагъыда кеп сёвир затла этгенди. Къалай эсе да, Мени шюуле жаралмагъан этди. Эсимни берюлерин видеокассетга къадырып, къайын анысына кюнге эки кёре къаратып туралганды. Николай патмах тохарсындан тайдырылгъан кон тугъан тийишлени бетинде жыйрылгъанларны кетерге, акчачын кыара элдигерге керешкен этди. Кыска айтаман, къайын анысын жаш этерге келгенди. Бери, ол аны бир бек эсе эди. Жарысуғла, алай болмады.

Жыр заманы юсюнден айтурга сойнегане да аз тойкорюле. Жыйрма, эки жыйырма жылдан сора болукъатганны санап бергенди. Аны къалда бир жарысуу - ары дери жашарга керекди аны. Шендо бир жангы билгич къагъада тау элдегизден биринде Назифа деп, ол алай теренге кирмедиле. Бир юч-тёрт айны ичинде болукъланы айтды. Ол алыны карт салып билди. Алгъа сол къюлуну карма юсюне салдырып да, сора жарысуула тынгалы. Ызы бла аны аны къатышырдыр, экиге, тёрте болуп, тёркер теизер. Картапаны ачып

Билгич

ан малла юйлерине къайдан келик эдиле. Алгъан адам, келип тутмай, сойгъан болур эди.

Маланы кыргенденде сора Халимат да Назифага ара-тыкк ыраза болмады. Картапны халарын эшитген Махмут а майыкъ тюрбюнден шырап айланда.

Маланы кыргенденде сора Халимат да Назифага ара-тыкк ыраза болмады. Картапны халарын эшитген Махмут а майыкъ тюрбюнден шырап айланда. Назифа биринде балгъа тогъа барырга тошеди. Тийишруу бар бисени юсюн-башын хазырлаган заманда уржунда ачаны табды. Эр киши да къатыннындан ёмрөде эшилмегини эшитеди, халар да анга жайлды.

Билгични деберти ётопунда бек кёпюрюндеди. Энди аберилери таз болгъанды. Назифа Назифага барарды. Ол кюнге агъын иш келгенди, бир юйыкъдан сора болмай, алгъан затларны къайтарды.

Алгъаракъда бирелуени машинасы урланган эди да, юч кюнде къайтаргандыла. Уруулукъ кент жайылганды, аберилери таз болгъанды. Келден-кел болу бардыла. Ала Назифаны излейдиле.

Билгич а былтур, бурнунг жыл окуяну урланганына тачырарды. Нечк керешдиле хар элибизге аллай бирер адам.

ИЗЛЕГЕНЛАНЫ Табар.



1	2	3	4	5	6	7	8
8							
11				12			
13	14	15					
16		17					18
22			19	20	21		
				23			
24		25					
26							

«Заман» газет

4.Тенгиз попладе ёген кыырга кёруле. 8.Эрте къаулурунде полицияны. 9.Баша дини тулхан. 11. Дин терк. 12. Готонну темгеми. 13.Нартхок ююнде этилген сууда бишег къалам. 16.Тууған да этичини, анча къарс къызгъуцула бир биле. 17. Ата журту самолётну марказы. 21.Юй къатынлыны жумушкъ теклериинден этилген жастык, жууурган. 22.Экил болу. 23.Бир ишде

15.Мал бюнуда кенючу. 18. Женинг, терк. 19.Шендо туугъан. 20.Накъш. 21.Юзмес буску. 25.Мапкан тилде чыкъгъан сабий журнал.

Сёзберни

ТОКУМАЛАНЫ Хусейн жарашдырғанды.

Газетни 64-чи номеринде басмаланган сёзберни жууулары.

к	ю	н	д	е	ш	
г	е	м	л	е	ш	
д	е	м	л	е	ш	
к	ю	р	е	ш		
е	ч	е	ш			
г	а	м	м	е	ш	
ж	е	р	л	е	ш	
к	е	н	г	е	ш	
с	е	р	м	е	ш	
		ж	е	з		
		б	е	з		
		к	е	з		
		ю	з	м	е	з

Эслилигигизге ышанабыз

Нальчик шахарда жашагъан хурметли гражданде эм къонокъла! 2008 жылда 1-чи апрелден 1-чи майга дери законсу сакланган сауулганы, пайретпе, чачырчылуугу затлыны, чачырчылуу утюрюлганды эм баша сауулганы кеси къарамчылыгы бла, айна саууга алып, берюу жаны бла «Суржи» операция бардырылды. Аны бла байламлы Нальчик округда

УВД-ны эм 2-чи ОВД-ны оноучлары сизни законсу сакланган сауулганынызы ич ишлени органырнына кеси зарылгыгъыз бла берирге чакъырдыла. Нальчик шахар округда 2-чи ОВД-ны эм УВД-нын телефоннари: 42-20-28, 77-55-24, 49-43-03, 96-00-34, 96-33-44.

Нальчик шахар УВД-ны эм 2-чи ОВД-ны оноучлары.

УЧРЕДИТЕЛЬЕ-КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ: АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орунбасары), БЕППАЙЛАНЫ Мутали (баш редактору орунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хаза, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).

ТЕЛЕФОНА: Редактору адресини - 42-63-61. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 42-26-22. Жууалы секретары - 42-66-83. Секретариат - 40-93-62. Корректор - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Экономика бөлүмү - 42-66-73. Културалы бөлүмү - 42-68-72. Социальны политика жашуучу бөлүмү - 42-66-76, 47-27-59. Жир азакчылыгы бөлүмү - 42-66-26, 39, 42-66-71. Писмоаланы, рекламаланы эм билдирүүден бөлүмү - 42-37-94. Тиманчылы бөлүмү - 47-31-28. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторлары - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къызгъат жюрюгетмейди. Къол жамалгъа реттенге элимизди эм ала артка къайтатмаймыздыла. Газетде басмаганын материалла айтылгандан оюмда редакцияны оюму бла келишимге болукдукла. Анда айткынын хар зат ююню, Россей Федерацияны басмаганы юсюнде Законну тиңийликиде, материалла авторлары кеслери жууапыдыла.

Редакция авторларды 400 гетек тизгинден (машичка бла жазагъаны 5-6 гетек) келтире алымыды.

Газет Басмаганы эм басмаганы информацианы эришкенирлеринде жууарга жаны бла Къабарты-Малкъар округу инспекцияда 1994 жылда 14-чю июльда регистраци этилгенди.

Регистрация номер — 00666. Индекс - 51532

Газетни басмагы КъМР-ни Култура эм информация коммуналнай министрествосуну компьютер служба катар эткенди.

Газетни ислерине тапшыруу ючюн КъМР-ни почта сывалыны федеральны Управленииси жууалды. Телефонна: 42-06-51, 42-19-97

Газетини роингага салгыруу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууалды. Телефон: 42-69-34

Газетини 1905 жылда Россияда атам республиканы полтрафикацияда басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33

Номерге графике кёре 19 саватга къол салында, 21.00 саватга къол салында.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ
НЬИЪАРГАНЛА: Османганы Ашит - декорун редактор; Кетениланы Зульфья - жууалы секретарыны орунбасары; Ахматланы Шахид (3-4-чю бет), Зеяланы Лида (1-чи бет), Акчуллары Феруза (2-чи бет) - корректорла.

360000. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5